

НАЗАРКО АРТЕМ АРКАДІЙОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри морського та митного права*

МИТНІ КОМПЕТЕНЦІЇ МИТНИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

Традиційні складові митної справи України простежуються у операційних, допоміжних, управлінських, професійних (поведінкових) компетенціях митних органів України, що побудовані на професійній компетентності та компетенції їх посадових осіб та працівників.

До операційних компетенцій, можливо віднести: митне оформлення товарів та транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України (обробка митної декларації); визначення митної процедури при поміщенні товарів до того чи іншого митного режиму; заходи з перевірки числового значення декларованої митним органам митної вартості імпортованих або експортованих товарів; заходи з перевірки достовірного визначення та дотримання преференційних та звичайних правил країни походження товарів; заходи з перевірки достовірності обрання декларантом кваліфікаційного коду відповідно до Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності; митний контроль товарів та транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України; управління й керування системою ризиків під час здійснення митного контролю та митного оформлення; сприяння захисту прав інтелектуальної власності; експертна (дослідницька) діяльність у митній сфері зі складних та спірних питань, що виникають під час митного контролю та митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України; заходи митно-тарифного регулювання; заходи офіційного контролю; інтегроване управління кордоном, контроль за доставкою товарів під митним забезпеченням у місця прибуття на митній території України, митний пост-аудит контроль тощо [1, с. 5].

До допоміжних компетенцій, відносяться: знання законодавства України з питань митної справи, контроль за використанням бюджетних коштів, кадрове забезпечення, супроводження інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних систем та технологій, формування інформаційної політики, технічне обслуговування обладнання та майна, управління даними, обробка інформації, управління документообігом, організація планово-фінансової роботи, організація заходів, управління системою підвищення рівня професійної підготовки компетентності тощо.

До управлінських компетенцій, належать: ведення службових переговорів, прийняття рішень, проведення службових нарад та зустрічей, стратегічне планування, управління змінами, управління колективом, управління конфліктами тощо.

Аналізуючи положення ст. 7 Митного кодексу України, ми можемо зазначити те, що митна справ України – це службова, повсякденна, оперативна діяльність посадових осіб митних органів України спрямована на виконання завдань, що покладенні на них відповідно до законодавства України з питань митної справи. Виходячи з цього, ми можемо зробити наголос на тому, що традиція в митній справі – це діяльність митних органів України у спосіб та в межах повноважень, що визначенні Конституцією України та законодавством України з питань митної справи для реалізації завдань, що покладенні на посадових осіб митних органів України.

Відповідно до вищенаведеного, професійна компетентність посадових осіб та працівників митних органів України – це здатність посадових осіб та працівників митних органів в межах визначених за посадою повноважень застосовувати спеціальні знання, уміння та навички, виявляти відповідні моральні та ділові якості для належного виконання встановлених завдань і обов'язків, навчання, професійного та особистісного розвитку.

В рамках завершеного процесу переходу Державної митної служби України (далі – Держмитслужба) до функціонування за моделлю єдиної юридичної особи, Держмитслужбою було видано ряд організаційно-розпорядчих актів [2; 3]. Ці акти закріплюють спрямування службової координації та внутрішньої взаємодії між різноманітними організаційно-штатними структурними підрозділами митниці. При цьому, такі підрозділи митниць Держмитслужби, як Управління протидії митним правопорушенням та контрабанді або відповідні структурні підрозділи Координаційно-моніторингової митниці Держмитслужби регулярно впливають як на повсякденну діяльність внутрішніх самостійних юридичних осіб Держмитслужби України – митниць, так і на службову, виконавську дисципліну їх посадових осіб та працівників. При цьому, враховуючи те, що низка відокремлених територіальних органів Держмитслужби та їх структурних підрозділів, ще знаходяться у режимі простою [4; 5], то такий внутрішній вплив та контроль зазнав значних послаблень. Режим простою митних органів України, який було викликано тимчасовим закриттям міжнародних міждержавних, місцевих пунктів пропуску через державний кордон України [4], що було спричинено наслідком військовою агресією російської федерації проти України, зазнає чималих деструктивних чинників. Одним з яких є те, що на одні підрозділи Держмитслужби службове навантаження виросло в рази, а інші підрозділи, – виведено у режим очікування. Так наприклад, відповідно до закону України від 24.03.2022 р. № 2142-IX (далі – Закон № 2142-IX) [6], який вніс зміни до Податкового кодексу України та Митного кодексу України, щодо тимчасового звільнення (до припинення чи скасування воєнного, надзвичайного стану на території України) від сплати ввізного мита, податку на додану вартість, акцизного податку операцій з ввезення (пересилання) на митну територію України громадянами для вільного обігу автомобілів легкових, кузовів до них, причепів та напівпричепів, мотоциклів, транспортних засобів,

призначених для перевезення 10 осіб і більше, транспортних засобів для перевезення вантажів [6]. Згідно з цим, спочатку, Міністерством інфраструктури України було визначено сім міжнародних пунктів пропуску через державний кордон України (далі – п/п): чотири – на кордоні з республікою Польщею, два – на кордоні з Угорською республікою та ще один п/п на кордоні зі Словаччиною. Однак, щоб уникнути блокувань пропускнуої спроможності п/п, що почали наростати у неконтрольований спосіб, а також спричиняючи порушення в організації прикордонного руху або громадського порядку на територіях п/п, що було викликано безконтрольним збільшенням у десятки та десятків разів дорожніх, моторних, активних транспортних засобів, що переміщуються громадянами та юридичними особами на митну територію України, відповідно до положень Закону № 4221-IX, – кількість п/п було скорочено українським Урядом з семи до трьох (по одному на кордоні з країнами: Словаччиною, Угорщиною, Польщею [7]). При всьому при тому, хотілось би зазначити, що ще не враховані такі додаткові виклики та навантаження на підрозділи Держмитслужби, які не виведенні у режим простою, як товари за кодами 8702, 8704 та 8705 відповідно до УКТ ЗЕД, щодо яких законом України від 12.05.2022 р. № 2260-IX були знижені екологічні норми з ЄВРО-5 до ЄВРО-3, та які мають право ввозитися на митну територію України (тимчасово до 31.12.2023 р.) юридичними особами для власного використання (не можуть бути відчуженні такими особами протягом 1095 днів з дня першої державної реєстрації в Україні таких транспортних засобів за кодами 8702, 8704 та 8705 відповідно до УКТ ЗЕД).

Список використаних джерел:

1. Словник митних компетенцій: Державна митна служба України. К., 2021. 118 с.
2. Про утворення територіальних органів Державної митної служби України як відокремлених підрозділів: наказ Державної митної служби України від 19.10.2020 р. № 460. URL: <https://customs.gov.ua/documents/pro-utvorennia-teritorialnikh-organiv-derzhavnoyi-mitnoyi-sluzhbi-ukrayini-iak-vidokremlenikh-pidrozdiliv-149>
3. Про розподіл обов'язків між в.о. Голови Держмитслужби та його заступниками: наказ Державної митної служби України від 26.01.2022 р. № 51. URL: https://mof.gov.ua/uk/decrees_2022-560
4. Про тимчасове закриття деяких пунктів пропуску через державний кордон та пунктів контролю: розпорядження Кабінету Міністрів України від 26.02.2022 р. № 188-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/188-2022-%D1%80>
5. Про встановлення простою у роботі територіальних органів Держмитслужби: наказ Державної митної служби України від 24.02.2022 р. № 113 (зі змінами). URL: <https://customs.gov.ua/documents/pro-zatverdzhennia-polozen-pro-teritorialni-organi-derzhmitsluzhbi-237>
6. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період дії

воєнного стану: Закон України від 24.03.2022 р. № 2142-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2142-20>

7. Питання переміщення окремих транспортних засобів через митний кордон України: розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.05.2022 р. № 354-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/354-2022-%D1%80>
8. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей податкового адміністрування податків, зборів та єдиного внеску під час дії воєнного, надзвичайного стану: Закон України від 12.05.2022 р. № 2260-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2260-20>

Ключові слова: митна справа, митні компетенції, митні платежі, митне оформлення, митні органи.

Key words: customs affairs, customs competencies, customs duties, customs clearance, customs authorities.